

Konsultacje społeczne drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami – IIaPGW

Wskazanie odstępstw w przypadku braku możliwości
osiągnięcia celów środowiskowych

Region wodny Środkowej Wisły i region wodny Warty

Wskazanie odstępstw w przypadku braku możliwości osiągnięcia celów środowiskowych

Krzysztof Okrański – CDM Smith Sp. z o.o.

Projekt IIaPGW
dostępny jest na
[www.apgw.gov.pl/
konsultacje-projekty-planow](http://www.apgw.gov.pl/konsultacje-projekty-planow)

Odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych:

1. Rodzaje odstępstw
2. Metodyka opracowania wykazu odstępstw w ramach IIaPGW
3. Konsekwencje ustanowienia odstępstw
4. Ustalenia wykazu odstępstw dla regionu wodnego

Rodzaje odstępstw

PROJEKT IIaPGW DOSTĘPNY JEST NA
www.apgw.gov.pl/konsultacje-projekty-planow

1. Odstępstwo czasowe (art. 4.4 RDW) - odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego:

- 1) do 2027 r. – jeśli stan wód jest zły, ale do 2027 r. zostanie osiągnięty dobry stan wód;
- 2) po 2027 r. – jeśli stan wód jest zły, ale cel środowiskowy może zostać osiągnięty – jednak dopiero po 2027 r. (odstępstwo dopuszczalne jedynie wtedy, gdy opóźnienie wynika z warunków naturalnych – np. procesów ekosystemowych związanych z rozkładem zanieczyszczeń i samooczyszczaniem wód);
- 3) do 2039 r. – jeśli stan chemiczny wód powierzchniowych jest zły ze względu na przekroczenie środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE) oraz występują warunki naturalne, warunki techniczne lub nieproporcjonalne koszty – czyli przesłanki uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych.

Warunki ustanowienia ww. odstępstwa to w szczególności:

- zakaz pogarszania stanu wód oraz konieczność osiągnięcia możliwie najlepszego stanu wód
- naturalne warunki nie pozwalają na zgodne z czasem poprawienie się stanu części wód
- brak możliwości technicznych (możliwy do zastosowania wyłącznie dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)
- poprawa stanu wód w pożądanej skali czasowej byłaby nieproporcjonalnie kosztowna (przesłanka możliwa do zastosowania wyłącznie dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)
- odstępstwo powinno być przedstawione w planie gospodarowania wodami

Rodzaje odstępstw

2. Złagodzenie celu środowiskowego (art. 4.5 RDW):

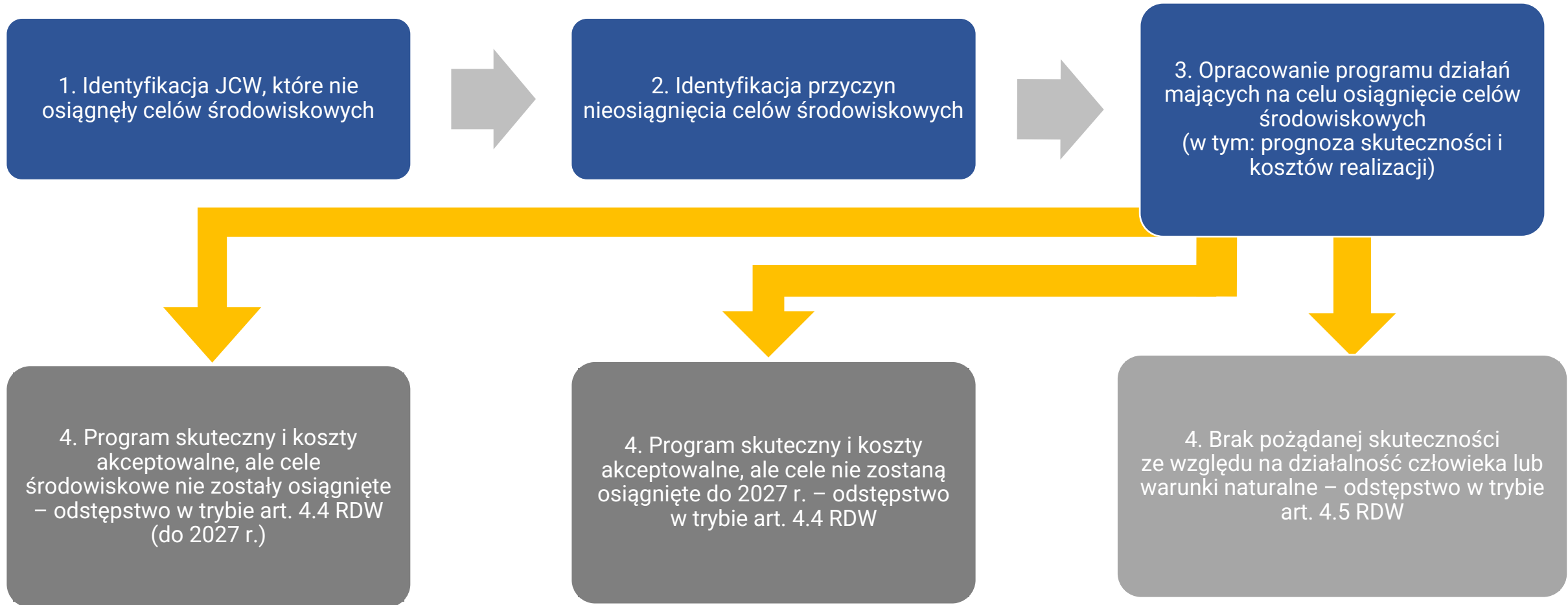
- 1) dopuszczalne ze względu na warunki naturalne (np. dopływ zanieczyszczeń z innych jcwp) lub/i,
- 2) dopuszczalne ze względu na działalność człowieka, która zaspokaja ważne potrzeby społeczno-gospodarcze i dla której nie ma wykonalnej (i niepowodującej nieproporcjonalnych kosztów) alternatywy pozwalającej na zmniejszenie presji kształtującej stan wód.

Warunki ustanowienia ww. odstępstwa to w szczególności:

- zakaz pogarszania stanu wód oraz konieczność osiągnięcia możliwie najlepszego stanu wód
- potrzeby ekologiczne lub społeczno-ekonomiczne zaspakajane przez działalność człowieka nie mogą być osiągnięte za pomocą innych środków, które są znacznie korzystniejszą opcją środowiskową, niepowodującą nieproporcjonalnych kosztów
- ustalenie mniej rygorystycznych celów środowiskowych i powody ich ustalenia są przedstawione w planie gospodarowania wodami

Uproszczony schemat decyzyjny wskazywania odstępstw z art. 4.4-4.5 RDW:

Rodzaje odstępstw

3. Odstępstwo wynikające z wyjątkowych zdarzeń naturalnych i antropogenicznych (art. 4.6 RDW):

- 1) dotyczy pogorszenia stanu wód w wyniku czasowego zdarzenia obejmującego okoliczności charakteru naturalnego czy sił wyższych które są wyjątkowe lub nie mogły być w sposób racjonalny przewidziane, w szczególności: ekstremalnych powodzi, przedłużających się susz, poważnych awarii (np. przemysłowych);
- 2) warunki uznania zdarzeń za wpisujące się w ww. przesłankę powinny być przedstawione w PGW;
- 3) IIaPGW nie zawiera wykazu odstępstw wpisujących się w art. 4.6 RDW – przedstawia natomiast warunki do ustanowienia odstępstwa tego typu.

PROJEKT IIaPGW DOSTĘPNY JEST NA
www.apgw.gov.pl/konsultacje-projekty-planow

Rodzaje odstępstw

4. **Nowe zmiany charakterystyki fizycznej jcwp, nowe zmiany poziomu jcwpd, nowe zrównoważone formy działalności gospodarczej człowieka (art. 4.7 RDW):**
- 1) odstępstwo możliwe do ustanowienia tylko dla nowych działań, inwestycji i przedsięwzięć pogarszających stan/potencjał ekologiczny jcwp lub stan ilościowy jcwp, które powstają wskutek „zmiany charakterystyki fizycznej” jcwp lub „zmiany poziomu” jcwpd;
 - 2) w przypadku gdy stan/potencjał ekologiczny jest bardzo dobry/maksymalny, pogorszenie może być uzasadnione „nowymi zrównoważonymi formami działalności gospodarczej człowieka” – nie dotyczy wyłącznie „zmiany charakterystyki fizycznej” jcwp lub „zmiany poziomu” jcwpd;
 - 3) do końca 2017 r. wpisanie inwestycji w aPGW było warunkiem wydania dla niej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub/oraz pozwolenia wodnoprawnego; od 2018 r. dopuszczalne jest realizowanie inwestycji wpływającej na stan wód nawet wtedy, gdy nie jest ona ujęta w PGW, zaś informacja o tej inwestycji będzie wpisana do kolejnej aktualizacji PGW;
 - 4) obecnie analizy dot. możliwości zastosowania oraz spełnienia przesłanek z art. 4.7 RDW są przeprowadzane na etapie postępowania administracyjnych w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, na etapie ocen wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych oraz decyzji, których wydanie jest poprzedzone przeprowadzeniem ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

Metodyka opracowania wykazu odstępstw w ramach IIaPGW

1. Punktem wyjścia dla typowania jcw do **odstępstw w trybie art. 4.4 i 4.5 RDW** są dane o stanie wód (dane GIOŚ uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przełożone na nowy układ planistyczny).
2. Analiza presji pozwoliła na ustalenie przyczyn nieosiągnięcia celów środowiskowych.
3. Analiza celów środowiskowych oraz analiza skuteczności zestawów działań pozwoliła na ustalenie szansy osiągnięcia celów środowiskowych do końca 2027 r.
4. Przyjęto katalog warunków naturalnych, które mają znaczący wpływ możliwość i/lub termin osiągnięcia celów środowiskowych.
5. Zestawienie powyższych danych pozwoliło na zidentyfikowanie konkretnych wskaźników, dla których:
 - 1) odroczone termin osiągnięcia celów środowiskowych lub/oraz
 - 2) złagodzone cel środowiskowy (do poziomu klasy – powiązanie z przepisami o ocenie i klasyfikacji stanu wód).
6. Odstępstwa zostały uzasadnione danymi na temat: stanu wód, presji, skuteczności zestawów działań, warunków naturalnych, uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

PROJEKT IIaPGW DOSTĘPNY JEST NA
www.apgw.gov.pl/konsultacje-projekty-planow

Metodyka opracowania wykazu odstępstw w ramach IIaPGW

Wykaz Inwestycji i Działań (wykaz odstępstw w trybie art. 4.7 RDW) zawiera informacje o działaniach i inwestycjach spełniających następujące kryteria:

- mogą wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych,
- spełniają warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (lub art. 38j Prawa wodnego z 2001 r.)

Art. 68 PW (transpozycja art. 4 ust. 7 RDW): dopuszczalna kolizja z celem środowiskowym (w zakresie stanu/potencjału ekologicznego jcwp i stanu ilościowego jcwpd), jeżeli są spełnione warunki (łącznie):

- 1) podejmowane są wszelkie działania, aby łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan jednolitych części wód;
- 2) *przyczyny zmian i działań, o których mowa w art. 66 i art. 67, są szczegółowo przedstawione w PGW;*
- 3) przyczyny zmian i działań są uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym, a pozytywne efekty związane z ochroną zdrowia, utrzymaniem bezpieczeństwa oraz zrównoważonym rozwojem przeważają nad korzyściami dla społeczeństwa i środowiska związanymi z osiągnięciem celów środowiskowych, utraconymi w następstwie tych zmian i działań;
- 4) zakładane korzyści wynikające ze zmian i działań nie mogą zostać osiągnięte przy zastosowaniu innych działań, znacząco korzystniejszych z punktu widzenia interesów środowiska, ze względu na negatywne uwarunkowania wykonalności technicznej lub nieproporcjonalnie wysokie koszty.

PROJEKT IIaPGW DOSTĘPNY JEST NA
www.apgw.gov.pl/konsultacje-projekty-planow

Metodyka opracowania wykazu odstępstw w ramach IIaPGW

W IIaPGW Wykaz Inwestycji i Działań:

- 1) zawiera aktualizację Wykazu Inwestycji (spełniających przesłanki art. 4 ust. 7 RDW), który był częścią aPGW z 2016 r. – ankietyzacja inwestorów;
- 2) uwzględnia inwestycje i działania, dla których w latach 2016-2020 wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach (oraz/lub ocenę wodnoprawną) z zastosowaniem art. 4 ust. 7 RDW – ankietyzacja organów wydających decyzje;
- 3) w Wykazie nie ma inwestycji i działań z okresu aPGW, które:
 - a) nie były wpisane do wykazu inwestycji w aPGW z 2016 r. oraz;
 - b) nie posiadają oceny wodnoprawnej (decyzji) wydanej z zastosowaniem art. 68 PW (4.7 RDW),
 - c) nie posiadają decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanej z zastosowaniem art. 68 PW (4.7 RDW).

Konsekwencje ustanowienia odstępstw

1. Każde odstępstwo jest uzasadnione konkretnym rodzajem presji.
2. Ustanowienie odstępstwa nie może być traktowane jako przesłanka do tego, by nie realizować wszystkich wykonalnych (i niepowodujących nieproporcjonalnych kosztów) działań na rzecz poprawy stanu wód.
3. Ustanowienie odstępstwa nie może być traktowane jako dopuszczalność dalszego pogorszenia stanu wód.
4. Ustanowienie złagodzonego celu środowiskowego powinno być brane pod uwagę przy wydawaniu decyzji administracyjnych, np. pozwoleń wodnoprawnych.

PROJEKT IIaPGW DOSTĘPNY JEST NA
www.apgw.gov.pl/konsultacje-projekty-planow

Ustalenia wykazu odstępstw (art. 4.4 i art. 4.5 RDW) dla regionu wodnego Środkowej Wisły

Rodzaj odstępstwa	JCWP-RW	JCWP-LW	JCWP-RWr	JCWPd
Odroczenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego [szt.]	277	17	4	1
Złagodzony cel środowiskowy [szt.]	251	10	5	0
Odroczenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego [%]	69,6	80,9	80	4,5
Złagodzony cel środowiskowy [%]	63,1	47,6	100	0

Ustalenia wykazu odstępstw (art. 4.4 i art. 4.5 RDW) dla regionu wodnego Środkowej Wisły

Rodzaj odstępstwa	JCWP-RW	JCWP-LW	JCWP-RWr	JCWPd
JCW, dla których odroczone termin osiągnięcia celów środowiskowych ze względu na warunki naturalne mające wpływ na skuteczność działań	277	17	4	1
JCW, dla których odroczone termin osiągnięcia celów środowiskowych ze względu na możliwości techniczne i/lub nieproporcjonalne koszty	64	5	2	0
JCW, dla których złagodzone cele środowiskowe ze względu na warunki naturalne	71	0	0	0
JCW, dla których złagodzone cele środowiskowe ze względu na działalność człowieka	251	10	5	0

Ustalenia wykazu odstępstw (art. 4.4 i art. 4.5 RDW) dla regionu wodnego Warty

Rodzaj odstępstwa	JCWP-RW	JCWP-LW 21	JCWP-RWr	JCWPd
Odroczenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego [szt.]	238	109	2	1
Złagodzony cel środowiskowy [szt.]	192	57	2	2
Odroczenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego [%]	85,3	8,1	100	6,25
Złagodzony cel środowiskowy [%]	68,8	46,0	100	12,5

Ustalenia wykazu odstępstw (art. 4.4 i art. 4.5 RDW) dla regionu wodnego Warty

Rodzaj odstępstwa	JCWP-RW	JCWP-LW	JCWP-RWr	JCWPd
JCW, dla których odroczone termin osiągnięcia celów środowiskowych ze względu na warunki naturalne mające wpływ na skuteczność działań	238	109	2	1
JCW, dla których odroczone termin osiągnięcia celów środowiskowych ze względu na możliwości techniczne i/lub nieproporcjonalne koszty	46	32	2	0
JCW, dla których złagodzone cele środowiskowe ze względu na warunki naturalne	85	2	2	0
JCW, dla których złagodzone cele środowiskowe ze względu na działalność człowieka	192	57	2	2

Podsumowanie

1. Liczba odstępstw w trybie art. 4.4 RDW dla regionu wodnego Środkowej Wisły: **299**
2. Liczba odstępstw w trybie art. 4.5 RDW dla regionu wodnego Środkowej Wisły: **266**
3. Liczba odstępstw w trybie art. 4.4 RDW dla regionu wodnego Warty: **350**
4. Liczba odstępstw w trybie art. 4.5 RDW dla regionu wodnego Warty: **253**
5. Szczegółowe informacje na temat odstępstw (przyczyny, uzasadnienie, wskaźniki objęte odstępstwem):
Wykaz odstępstw – załącznik do IIaPGW

PROJEKT IIaPGW DOSTĘPNY JEST NA
www.apgw.gov.pl/konsultacje-projekty-planow

Dziękuję za uwagę

Krzysztof Okraśniński – CDM Smith Sp. z o.o.

Projekt IIaPGW
dostępny jest na
[www.apgw.gov.pl/
konsultacje-projekty-planow](http://www.apgw.gov.pl/konsultacje-projekty-planow)